

Kmet, delavec in obrtnik
naj bodo narodu vodniki!Izšla vsako sredo.
Naročnina:
za celo leto Din 50—
za pol leta „ 15—
za inozemstvo
za celo leto Din 50—
Izserati po tarifu - Pis-
menim vprašanjem naj
se priloži znamko za od-
govor. — Nefrankirana
pisma se ne sprejemajo.

Kmetijski list

Glasilo „Slovenske Kmetijske Stranke“.

Vsako ušvaj vse sodbe
svojega dela in marljivosti!Rokopisi se ne vra-
čajo. — Plača in tož-
be v Ljubljani. — Ured-
ništvo in uprava je v
Ljubljani v Kolodvorski
ulici št. 7. — Telefon
inter. št. 506. — Račun
pri pošti. Čekovom za-
vodu št. št. 506.

Pred volitvami v oblastne skupščine.

Volitve v okrožni (deželni) zbor dne 23. januarja 1927. — Stališče »Slovenske kmetijske stranke«. — Njen prvi volilni shod.

V nedeljo, dne 21. novembra je priredila naša »Slovenska Kmetijska stranka« javen političen shod v Cerkljah na Gorenjskem. Udeležili so se ga tudi nekateri tamošnji pristaši SLS. — Shod je otvoril predsednik naše organizacije tov. Ro-
bas. — O političnem položaju je poročal tov. A. Repeluh, ki je najprej pojasnil vse važne politične dogodke od 1. 1918. dalje. Razložil je tudi naša prizadevanja, ki so šla za tem, da spravimo v vlado SLS, kar smo smatrali za važno z ozirom na vedno groznejšo gospodarsko krizo, ki se občuti prav zelo med podeželskim ljudstvom. Kadar gori hiša, mora biti dober gospodar doma, da pomaga rešiti, kar se rešiti more. Važna so bila izvajanja glede na predstojede

deželne (oblastne) volitve.

Dan pred letošnjim kmetijskim praznikom v Krškem se je zbralo naše načelstvo k seji. Razprava je bila zelo živahna z ozirom na potrebne železniške zveze in glede poprave naših bivših deželnih in okrajnih cest. Nismo našli takoj poti, ki bi obetala praktičen uspeh. Toda pri naslednji načelstveni seji v Ljubljani smo izdelali in sprejeli našo takozvano »gospodarsko resolucijo«, (ki je bila objavljena v našem listu, op. uredn.), kjer smo energično povedali, da zahtevamo od centralne vlade denarno pomoč za popravo bivših avtonomnih cest in gradbo potrebnih železniških zvez. Če pa bi to nikakor ne bilo mogoče doseči, naj se pa že končno skličejo v ustavi predvidene takozvane »oblastne« skupščine, katere naj načno vprašanje poddržavljenja nekdanjih deželnih doklad in bivšega deželnega premoženja. Tov. Pucelj je prevzel nalogo, da tolmači v Beogradu te naše zahteve, kar je tudi storil. Del radikalnih ministrov je uvidel, da centralna vlada številnih gospodarskih vprašanj, ki so zelo važna za vse pokrajine, ne bo mogla sama rešiti, ker je vsled upravne centralizacije že itak preobremenjena s posli. Bolj in bolj je prodiralo spoznanje, da je treba vzpostaviti vsaj tisto ljudsko samoupravo, ki jo današnja ustava priznava, to je oblastne skupščine in okrajne svete. »Oblast« je srbska beseda. Mi Slovenci pravimo »go-

sposki« oblast. V Avstriji smo imeli takozvane zgodovinske dežele, kakor Kranjsko, Štajersko itd. Po naše se pravi temu okrožje. To okrožje ima svojo skupščino ali zbor. V področje teh novih »deželnih« zborov spadajo: okrožne finance, gradbeni predpisi in javna dela (lokalne železnice, mostovi, ceste, avtomobilne zveze, reguliranje potokov in hudournikov, odvracanje nevarnosti od poplav itd.). Nadalje pospeševanje gospodarskih interesov v obče, živinoreje, vinogradništva, sadjarstva, šumarstva, ribarstva, podpiranje obrta, industrije, združništva. Izrečno je tem zborom pridržano upravljanje okrožnega premoženja in ukoriščanje okrožnih podjetij; nadalje skrb za narodno zdravje, za socialno-skrbstvene naloge, humanitarne in prometne naloge, pospeševanje prosvete, ustanovljanje in vzdrževanje hranilnic in kreditnih zavodov (Deželna banka!), za prehrano ljudstva ob slabih letinah in nezgodah itd.

Sredstva oblastnih skupščin in premoženje bivših dežel.

Dela bodo imele te oblastne skupščine torej dovolj in obče koristnega. Seveda nastane vprašanje denarja. Odkod vzeti denarna sredstva za te naloge? Če bo slovensko ljudstvo izvolilo v te nove deželne zборе in odbore prave moče, ki bodo kaj znali in vedeli in bodo tudi dovolj odločni, začeti z zgradbo gospodarske avtonomije, potem se mora takoj načeti vprašanje bivše deželne imovine Kranjske in Štajerske. Kakor smo razložili že poprej, ste naši meščanski stranki, t. j. SDS in SLS leta 1918 samovoljno in brez potrebe ukinile bivšo deželno avtonomijo. Obe ti dve stranki sta vzpostavili neko »komisijo za likvidacijo deželnega premoženja«, ki je bil predan zastoj in brez pridržka državi. V kranjski deželni blagajni je pustil baje pokojni dr. E. Lampe 10 milijonov staroavstrijskih zlatih kron. Kam je šel ta ogromni novac? Sedem let plačujemo državi poleg državnih davkov tudi bivše deželne doklade, kar znaša težke milijone. Ali ni država dolžna povrniti ta denar vzpostavljenim deželnim (okrožnim) skupščinam odnosno sa-

moupravam? Ali je prevzem bivše deželne imovine Kranjske in Štajerske po državi in podržavljenje bivših deželnih davkov sploh pravno-veljavno? S katerim pravnim aktom se je to zgodilo? Proglas regenta Aleksandra ob priliki ujedinjenja z bivšo kraljevino Srbijo govori o tem, da bodo ostale pri življenju avtonomne gospodarske in administrativne ustanove. O prevzemu deželnega premoženja od strani državne uprave ni znan noben nov zakon.

Krivci.

Ta in še mnoga druga vprašanja bodo oživela, ves problem bivših samouprav in njihovega premoženja se bo našel znova. Načelo se bo tudi vprašanje krivcev, ki so hiteli deželne avtonomije »likvidirati«. Leta 1918., 1919. in deloma še 1920. naše meščanske stranke niso hotele ničesar slišati o deželnih samoupravah. Celó že dovoljenega deželnega sosveta niso hotele sklicati, ker so hotele biti brez ljudske kontrole. SDS je to delala zavedno, ker se je hotela politično uveljaviti s pomočjo političnega centralizma v Beogradu, kar se ji je tudi posrečilo in kar gospodarsko zelo občutimo. SLS pa je to delala vsled nevednosti in politične nesposobnosti njenega vodstva, ki je pridno pomagalo prenašati deželno premoženje v Beograd.

Sklicanje in volitev okrožnih (deželnih) zborov je torej naša zasluga, pa naj se demokrati in Korošceva stranka kitijo s pavovim perjem kolikor se le hočejo. Naj se v praksi pokaže, ako je sedanji Ustav zmožen življenja ali ne. Če bo šlo, je prav; če ne bo šlo, se mora popraviti ustava.

Zahtevamo deželne samouprave.

Dosedanje vlade niso hotele deželnih (okrožnih) volitev. Mi jih zahtevamo! Če imajo srbski radikali pri tem tudi svoje politične račune, nas to nič ne moti. Volitve, ki bodo 23. januarja 1927, bodo torej zelo važne, treba se je za nje pripraviti in voliti može in stranke, ki ne nosijo krivde za lahkomišelnost demon-tažo deležnih samouprav in oddajo njihovga premoženja! Ne samo SDS, ampak tudi predvsem SLS, ki je bila tedaj večinska stranka v »Narodni vladi« ter pozneje v deželnih vladah za Slovenija, ter je imela tudi v beograjski vladi odločilen vpliv, nosi krivdo! Vseh sedem let ti dve stranki, dasi ste ponovno bili v vladi, nista storile prav ničesar za vzpostavitev ljudske samouprave in gospodarske avtonomije. Zato jim tudi naše kmečko - delavsko ljudstvo pri teh volitvah ne more in ne sme dati svojega zaupanja.

Potem je govoril še tov. geom. Mravlje, ki je v učinkovitih besedah razložil nekaj programatskih točk našega programa ter pokazal na veliko razliko med našo »Slovensko kmečko stranko« in gosposkimi, to je meščanskimi strankami, ki jim je korist in blagodat naroda deveta briga, ker streme samo za tem, da izrabljajo ljudsko zaupanje, dobro žive kot stranka. Pozval je takozvano »Jugoslovansko Kmečko zvezo«, da se pridruži velikemu kmetisko-delavskemu pokretu v državi, ki edini more vzpostaviti takšne razmere, da bo mogoče dostojno in socialno znosno življenje.

Predsednik shoda je na to, ker se ni nihče več javil k besedi, zborovanje zaključil.

Ali je to pošteno?

V nedeljo dne 14. t. m. je govoril dr. Korošec na sestanku svojih zaupnikov v Celju. Na kratko smo o vsebini njegovega govora že poročali. Zaradi jasnosti in boljšega razumevanja naj ponovimo, da je imel celjski govor dr. Korošca v prvi vrsti namen, da dokaže svojim zaupnikom, da ni žrtvoval niti ene točke svojega programa, ne kulturnega, še manj pa političnega. To jasno sledi iz besed njegovega govora, kjer pravi, »da so nekateri mogoče prišli na shod v pričakovanju, da bomo vrgli kakšno točko svojega programa v Savinjo,« kar se tudi res ni zgodilo. Drugi namen govora pa je bil dokazati belgrajski vladi, da dr. Korošec in SLS niso »proti-državni«, ampak »da bodo prvi, ki

bodo v slučaju vojne domovino branili.«

V Celju zbranim zaupnikom je dr. Korošec torej dokazal, da se ni odrekel niti eni točki svojega programa. S tem, da je izjavil, »da on ne le noče, ampak tudi želi in zahteva, da pride v vlado,« se je sam tako mimogrede udaril po zobeh, ker je še nedavno svečano izjavljal, da on »v tako vlado kot je sedanja ne gre, najmanj za ceno svojega programa, in če bi njegovi volilei zahtevali, da gre eventualno za ceno svojega programa v vlado, bi on in njegovi rajši odložili mandate.«

Kar je imel torej povedati dr. Korošec zaupnikom svoje stranke, to jim je vse povedal v Celju. Ni pa povedal v Celju vsega, kar je imel za

povedati na naslov belgrajske vlade, a ravno to bi morali vedeti v prvi vrsti njegovi slovenski volilec in zaupniki!

Stvar je pa ta-le: V Zagrebu izhaja velik dnevnik »Novosti«. Ta list je objavil v ponedeljek celjski govor dr. Korošca v celoti. V torek dne 16. novembra pa so objavile »Novosti« še sledeči

razgovor z g. dr. Korošcem

ki ga objavljamo v dobesednem prevodu:

Ljubljana, 15. novembra. Po sestanku zaupnikov SLS je sprejel dr. Korošec na svojem stanovanju v Marijanišču zelo ljubeznivo našega dopisnika.

1. »Kaj ste sklenili v Celju, g. predsednik?« — ga je vprašal naš dopisnik.

Dr. Korošec: »Našemu sestanku v Celju je pripisovala javnost prevelik pomen. To je bil reden sestanek naših zaupnikov, ker volimo po štatutih stranke na vsaka tri leta vodstvo stranke. Sestanek je bil javen (?) in razun njega ni bilo nobenega tajnega sestanka in tudi ne pomenka. (Res ne? Op. ur.) Zbor zaupnikov nam je dal, kakor veste, svobodne roke za vodstvo politike.«

2. »Kako stoji s pogajanjmi za vstop v vlado?«

Dr. Korošec: »Vsa pogajanja so sedaj odgodena. Vlada mora sedaj rešiti mnogo nujnih stvari. Tudi položaj v radikalni stranki se mora razčistiti.«

3. »Ali so točne kombinacije, da bo prišlo do vlade šefov strank?«

Dr. Korošec: »Prej ali slej bo prišlo do vlade načelnikov strank. Brez načelnikov strank nima vlada dovolj moči. Vlada mora vedno vprašati načelnika strank, načelniki pa klube. Če so načelniki v vladi, se dela mnogo lažje. Načelniki navadno poznajo razpoloženje v klubih in po tem razpoloženju lahko delajo v vladi.«

4. »Kaj je z vlado za kronanje?«

Dr. Korošec: »V merodajnih krogih se ne govori nič o kaki vladi, ki bi izvedla kronanje kralja. Vnanjepolitični razlogi zahtevajo, da moramo v vladi biti zastopani tudi mi Slovenci (po dr. Koroščevem mnenju leže Vel. Lašče menda nekje na Kitajskem. Op. ur.)«

5. »Vi torej mislite, da bo g. Pašič rehabilitiran?«

Dr. Korošec: »Veste, g. Pašič ni bil nikdar korupcionist. On silno ljubi svoje otroke, a na te otroke vpliva njihova okolica. Jaz sem prepričan, da on ni vedel za posle svojega sina.«

6. »Kaj bo s Pucljem, če vi stopite v vlado?«

Dr. Korošec: »Vprašanje g. Puclja je vprašanje hrvatske seljačke stranke. Če pošljejo tudi Hrvati poleg nas Slovencev še kakšnega Slovence v vlado (Velike Lašče torej le ne leže na Kitajskem, op. ur.), moramo mi to s slovenskega stališča le pozdraviti.«

7. »Kaj je z Vašim programom z ozirom na Vaš vstop v vlado?«

Dr. Korošec: »V našem programu ni nič protidržavnega. Za naš vstop v vlado prihaja v poštev samo delovni program te vlade in nič drugega. (Torej tudi ne zahteva po

avtonomiji, op. ur.). Mi ne bomo podpisali nobenega protokola. Nam gre pred vsem za to, da pomoremo svojemu narodu.«

8. »Kakšno je vaše stališče glede revizije ustave?«

Dr. Korošec: »Govoriti o reviziji ustave ni aktualno. Po preokretu HSS ni v parlamentu več večine, ki bi bila za revizijo ustave. Zato je nepotrebno govoriti o reviziji. Zato obstoji naš program samo kot latenten (t. j. prikrit ali odgoden, op. ur.)«

9. »Kaj bo z našimi rojaki v Juljski Krajini?«

Dr. Korošec: »To je stvar g. Ninčiča in Bodrera. Velike težave so v tem, ker smo mi glede manjšin vezani s sosedi po pogodbah, Italija pa ni vezana.«

Tako se glasi razgovor z dr. Korošcem, objavljen v zagrebških »Novostih« dne 16. novembra t. l. Naslov »Novosti« se glasi: Novosti — Zagreb, Gundulićeva ul. 26. — Kdor nam ne verjame, si tisto številko »Novosti« lahko naroči.

Naše pripombe.

O prvih točkah razgovora ni vredno, da bi preobširno govorili, ker je to, kar dr. Korošec tam pripoveduje, več ali manj kombinacija, od katerih jih nekaj danes že več res ni. Jako zanimiva pa je točka o Pašiču.

Letošnje poletje je bil namreč v Ljubljani shod proti korupciji. Takrat so padali na Pašiča in na njegovega sina jako težki očitki. Na tem shodu je bil takrat tudi dr. Korošec, a mi nismo v »Slovenec« ali v »Domoljubu« brali niti besede, da bi bil dr. Korošec Pašiča branil. Njegova dolžnost ne kot katoliškega duhovnika, ampak njegova človeška dolžnost pa bi bila, da bi se bil že takrat za Pašiča javno potegnil, če vé, da se dela Pašiču krivica! Ali je res tako ali ne?

Naravnost pristržna pa je skrb dr. Korošca za Puclja. Vsa slovenska javnost vé, da tov. Pucelj kot član Slovenske kmetijske stranke ne more biti v parlamentu član drugega kluba kakor hrvaškega seljaškega kluba, s katerim smo po svojem programu najtesnejše zvezani. In ta klub in nihče drugi je imenoval tov. Puclja za svojega zastopnika v vladi in temu klubu niti v sanjah ne pride na misel, da bi šel prosit g. dr. Korošca za milostno dovoljenje, ali sme poslati tov. Puclja v vlado ali ne! Tudi odpoklical ga bo, kedar bo on to hotel, ne pa, če bi to hotel dr. Korošec. To je jasno kot beli dan.

Silno važne pa so točke, kjer govori dr. Korošec o svojem programu. To so namreč ravno tiste točke, ki jih je bil dr. Korošec svojim zaupnikom v Celju zamolčal in zatajil, a ker jih je hotel (in morebiti celo moral) povedati na naslov beogradske vlade, jih je objavil v — zagrebškem listu, gotovo v prepričanju, da slovenski kmetje, ki zagrebških časopisov ne berejo, ne bodo zvedeli, kaj je tam zapisal. Tudi v »Slovenec« o tem razgovoru ni črnil niti besedice, »Domoljub« pa še nismo dobili v roke. Bržkone bo tudi ta molčal kot riba! Ker pa »Slovenec« tega razgovora tudi

ni dementiral, je to najboljši dokaz, da je razgovor resničen in njegova vsebina točna, in zato je ta razgovor dvakrat zanimiv.

Mi vsi vemo, in cela Slovenija nam je priča, kolikokrat je dr. Korošec na svojih shodih rohnal proti »drobtinam« in bahato izjavljal, da hoče »vse ali pa nič«! Kolikrat je izjavljal, da brez garancije avtonomije ne gre v vlado, zlasti ne v sedanjjo vlado! A kaj pravi danes? Danes pravi, da prihaja za njegov vstop v vlado v poštev samo delovni program te vlade... Nič več ne slišimo ponosnih besed »vse ali pa nič«, nič več ne slišimo o avtonomiji ali o garancijah za avtonomijo, ampak samo ponižno prošnjo slišimo: Vzemite me vendar za božjo voljo v vlado, saj bom priden in delal bom, kar boste vi rekli in hoteli! Da, tako se izpreminjajo časi!

»Slovenski kmetje! Ali razumete sedaj, zakaj vam je dr. Korošec vse to v Celju zamolčal in utajil? Ali razumete sedaj, zakaj tega razgovora ni objavil v »Slovenec«? Ali razumete sedaj, zakaj se je zatekel v zagrebški list, ki ga vi ne berete?

Zato, ker se sramuje tega, kar je on še na vsakem shodu očital Radiću, namreč besede »kapitulacija« in pa besede »izdajstvo programa!« Tega si on pred vami priznati ne upa!

Se mnogo hujše za dr. Korošca pa je to, kar je moral povedati glede revizije ustave. Prosimo, preberite si točko 8. še enkrat in potem presodite, če to ni »kapitulacija«, kakor jo je on Radiću večno očital. On pravi, da je »nepotrebno govoriti o reviziji ustave«, toda ker brez revizije ustave tudi ni avtonomije, sledi iz njegovih besed samo po se-

bi, da je tudi nepotrebno govoriti o avtonomiji, ki je brez revizije ustave nemogoča!

Silno važno pa je to, kar je hotel dr. Korošec povedati z besedo »latenten«. To se pravi, da on še nadalje obstoji na svojem programu in da ga ne zametuje, ampak on ga samo odlaga! Tako se hoče on opravičiti pred slovensko javnostjo in se oprati očitka, da je svoj program zatajil, da pravi, da hoče počakati na boljše čase, ko bo stopal z zahtevo po avtonomiji zopet lahko na plan.

Mi pa vprašamo: Ali ne velja isto opravičilo tudi za Radića?! In kljub temu ni minil noben shod SLS brez očitkov »izdajstva« in v nobeni številki »Slovenca« in »Domoljuba« ne manjka par psovok o Radićevi »kapitulaciji«! Da, božji mlini meljejo počasi, a gotovo...

Jako slabo politično izpričevalo pa si je dal dr. Korošec s priznanjem, da po Radićevem preokretu v skupščini ni zaenkrat večine za revizijo ustave. Vprašamo: Kaj je dr. Korošec spoznal to šele sedaj? Ali tega ni mogel vedeti takoj?! Tudi največji politični otroci vedo to že skoro cele dve leti, on pa ne? Škoda, ki je nastala iz te politične nevednosti za Slovenijo, pa nosi in trpi v prvi vrsti slovenski kmet!

Torej kmetje, le glasujte še naprej za dr. Korošca in za SLS!

Vse somišljenike pa prosimo naj shranijo to številko našega lista in naj poskrbe, da pride zlasti na deželi v vsake kmečke roke brez izjeme. Tudi slovenski kmet naj enkrat spozna resnico in naj se ne da nikomur več voditi za nos! Kajti kdor resnico prikriva, ta ljudi slepi in vara!

Naš pokret.

Drugo pismo.

Kmetijski pokret v Bolgariji se je pričel nekako okoli l. 1918. Sprva je bil organizacijsko neenoten, to je posamezniki so začeli organizovati kmetško ljudstvo v raznih krajih, ne da bi imeli kakšne ožje medsebojne zveze.

Se mlada bolgarska država je bila tedaj primitivno organizovana. Na široke kmetško-delavske množice se vlade niso ozirale, temveč se je vsa notranja državna politika omejila na mesta. Na čelu države je stal knez, ki je skušal z vsemi mogočimi sredstvi utrditi svojo dinastijo. Pri tem se je opiral ponajveč na oficirje, uradništvo in učiteljstvo, ki je imelo nalogo potom šol popularizirati kneza, dinastijo in »liberalni« režim. Ljudstvu so se nalagale vedno večje davščine, da je mogla država dobro plačevati »državotvorne« činitelje. Tako so n. pr. zadnji na uradniški lestvi, to je podeželski učitelji, imeli na leto po 3794 levov plače, svoto, ki je bila naravnost velikanska za tedanji čas in za vrednost denarja.

Pred volitvami v Sobranje (parlament) l. 1899. se je doslej malo organizovani kmečki pokret na zboru v Baldži 21. marca 1899 oblikoval v stranko in sprejel kratek program, ki ideološko še ni bil izdelan.

Na čelu pokreta je stal podjetni Pe-karov. Toda pri teh volitvah je stranka popolnoma propadla. Vladajoča buržoazija in uradništvo sta se pokreta kljub temu silno bala. Sklenjeno je bilo, da se zaduši z lepa ali pa z grda. Na velikem zboru kmetov v pristaniškem mestecu Varna ob Črnem morju, ki je zahteval, da mora vlada izpustiti iz ječe kmečkega vodjo Pekareva, je okrožni načelnik, najbrže po navodilu iz Sofije, ukazal streljati v množico. Dva kmeta sta bila ubita, več pa ranjenih. Toda gibanje se ni dalo več udušiti. 27. decembra 1899 se je vršil v Plevni prvi kongres stranke, ki se ga je udeležilo 800 delegatov iz 45 okrajev. V pozivu na kongres se pravi: »Več kot 21 let že imamo politično svobodo, toda kmetje še danes delajo kot volilni, hranijo kot čebele, a žive kot berači. Oni žive samo zato, da plačujejo davke in da stradajo. Žive zato, da zidajo drage palače tistim, ki jih rede, sami po morajo živeti v kolibah in v pečinah.«

Že iz tega se vidi, da je imelo novo gibanje izrazito socialno - gospodarski značaj. Na tem kongresu je bila izvedena enotna organizacija »Kmečko - delavske zveze«, ki ji je stal na čelu centralni komite, v katerem so bili najglasovitejši voditelji gibanja: Dimitar Dragijev iz

Stare Zagore, Janko Zabunov iz Plevne, Pekarev, Kormanov in drugi. Sprva je bil izvoljen v ta komite tudi zastopnik velikih posestnikov Holevč, toda kmalu se je pokazalo, da ti po svojem socijalnem umovanju ne spadajo v stranko. Sami so prešli v tabor meščanske buržoazije.

Meseca maja 1. 1903 se je vršilo veliko zborovanje stranke v Tresteniku, kjer je zopet tekla kmečka kri, a mesec pozneje se je v Durau Kulaku in v Šabli razvila krvava borba med kneževu vojsko in kmeti, v kateri je poleg kmetov in kmetič bilo ubitih tudi nekaj oficirjev in vojakov. Proti temu krvavemu preganjanju novega socijalnega gibanja med kmetiskim ljudstvom so bile vse pritožbe na kneza brezuspešne. Pri naslednjih volitvah je zmagala stranka s tremi kandidati, a pri volitvah 1. 1907 se je njena delegacija tako pomnožila, da je mogla kot opozicija v parlamentu sprejeti borbo z vladnimi strankami na življenje in smrt. Med njenimi poslanci se je nahajal komaj 30-letni Aleksander Stamboliski, ki je postal sčasoma tudi duševni vodja pokreta.

Stamboliski je bil rojen v mali vasi Slivnica v južni Bolgariji leta 1879. Mati mu je zgodaj umrla, a oče se je oženil v drugič. Za dečka so nastopili slabi časi. Postal je pastirček, vendar ga je oče dal v ljudsko šolo, kjer je dobil prvo podlago za poznejše svoje delo. Bogata ženitev mu je pozneje omogočila, da je nadaljeval študij v Sofiji in v inozemstvu. Leta 1902. je prevzel uradništvo strankinega glasila, a 1. 1908 je bil izvoljen poslancem. Pod njegovim energičnim vodstvom se je politična borba silno zaostri, ker se ni oziral na nikogar in je ponovno napadel tudi vladarja in dvor, ki je tedaj silno razsipno živel. Meščanske stranke v Bolgariji so bile demoralizirane. Njihovi voditelji so šli samo za tem, da se kar najbolj prilizujejo dvoru. Kmetško-delavska zveza pod vodstvom Stamboliskega pa je šla za tem, da najprej potisne gosposke stranke s kmetov. Nič ni pomagalo, da so se vse te stranke koalirale proti novemu gibanju, naravnega razvoja niso več mogle zaustaviti.

Značilno za Stamboliskega je sledeči dogodek: kadar je bolgarski kralj odvarjal novo zasedanje Sobranja s prestolno besedo, je po starem običaju sedel s kalpakom na glavi. L. 1908 je Stamboliski zahteval odpravo tega običaja, sicer da bodo med čitanjem prestolnega govora sedli tudi kmetški poslanci, a glave da si bodo pokrili, da tako pokažejo, da so kot narodni poslanci faktor enak kralju. Ko se je leta 1911 v Trnovem odvarjalo Veliko narodno sobranje in je tja prišel tudi kralj Ferdinand, je Stamboliski ostro protestiral proti kraljevi navzočnosti. Sploh je bil Stamboliski gorak tej tuji, nemški dinastiji. Vse to je imelo za posledico takšen političen teror, da je dobila Kmetško-delavska zveza pri naslednjih volitvah komaj 4 poslance. Tudi Stamboliski sam je propadel. Ko je 1. 1913 po izvršeni balkanski vojni bolgarska vojska zahrbtno napadla

zavezno srbsko vojsko, je Stamboliski javno izrekel, da bi moral biti car Ferdinand obešen, ako bi bilo kaj pravice v državi.

V svetovni vojni se Bolgarija dolgo ni hotela odločiti na nobeno stran, dasi se je vedelo, da dela kralj in ves dvor in vsi njegovi prilizovalci na to, da stopi Bolgarija na stran centralnih držav, kar se je konečno tudi zgodilo. Proti tej neslovanski politiki se je obrnila tedanja opozicija, ki je 4. septembra 1915 prišla k carju, da protestira. Ob tej priliki je Stamboliski dejal carju Ferdinandu v obraz: »Veličanstvo, s svojo glavo boste odgovarjali za politiko, ki jo vodite!« Kralj pa mu je odvrnil: »Bolje bi bilo, da skrbite za svojo glavo!« Šest dni potem je bila na Bolgarskem proglašena mobilizacija in dva dni pozneje je vlada Stamboliskega zaprla in ga obsodila na do smrtno ječo. Množili so se procesi proti številnim pristašem kmečkega pokreta, ki je bil odločno zoper vojno sploh.

Po preteku 3 let je bil Stamboliski dne 25. septembra 1918 izpuščen iz ječe ter skupno z njegovim prijateljem Rajko Daskalovim odpremljen na fronto. Ravno o pravem času, da sta zamogla tam organizirati revolucionarno armado iz vojaških oddelkov, ki so bili poraženi na Dobrem polju. To armado je vodil na Solijo, a spotoma nalezl na carsko vojsko, ki jo je po večdnevni borbi razpršil. Toda nenadno se je pojavila na bojišču peta nemška divizija, ki je ščitila Ferdinanda. Dobro organizirani Nemci so premagali Stamboliskijevo revolucionarno armado. Sedaj je nastopila tedanja »demokratska« vlada in carske vojne oblasti, ki so začele preganjati revolucionarce kot veleizdajnike. Aleksander Stamboliski in Rajko Daskalov sta bila obsojena na smrt. Toda za nje se je sedaj dvignil ves narod, a na strani carja so ostali le časopisi in strankarska inteligenca. Moral je osramočen oditi iz države.

Prvega maja 1. 1920. je »Kmetško-delavska zveza« prevzela vso državno oblast, a Stamboliski predsedstvo vlade. Z vso vneto se je poprijel dela, da na novo organizuje premagano bolgarsko državo, da ji zagotovi mir in pridobi prijatelje, da po možnosti olajša bremena, ki so jih naložili Bolgariji zmagovalci. Ves narod je stal za njim. Meščanske stranke so uvidele, da so za trajno potisnjene v stran in da je njihove reakcije konec. Toda kar niso mogle doseči na pošten način, to so storile zavratno kakor razbojniki. Organizirale so zaroto s pomočjo »Vojne lige«, v katero so se zatekli številni brezposelni oficirji, ki niso marali za koristno delo, a na strani jim je stal tudi zapadnoevropski kapitalizem. 9. junija 1923 je meščanstvo, zvezano z vojaško kasto napravilo državni udar. Stamboliski je bil zavratno umorjen na nečloveški način. Začela so se preganjanja pristašev kmetškega pokreta in v nekoliko mesecih je padlo 18 tisoč ljudi pod krvavim režimom prof. Cankova.

Francoski general Sarail, ki je bil med vojno vrhovni komandant

zavezniške vojske pri Solunu, je ob tej priliki izrekel sledeče resnične besede: »Niste ubili samo Stamboliskega, temveč idejo miru, ubili ste pionirja miru na Balkanu.«

Reakcija v Bolgariji še traja, dasi nekoliko omiljena. Voditelji kmetško-delavskega pokreta v Bolgariji se morajo skrivati po tujem, ker jih tudi tu zasleduje maščevalna roka razljučene buržoazije.

Nekateri so mnenja, da bi moral Stamboliski bolj paziti na vojaške zarotnike, da bi moral tudi on organizirati vojaško silo, ki bi čuvala novi demokratični in ljudski režim.

Tudi so mnogi mnenja, da je pogrešil, ker ni odstavil stare dinastije, ki je bila že vsled poteka dogodkov njegov sovražnik. Toda mi tega danes še ne moremo presojati, ker še ne vemo s kakšnimi težavami se je moral boriti Stamboliski kot predsednik vlade.

Gotovo je le, da bo ta pokret na koncu vendarle zmagal. Takrat pride do velike Jugoslavije in velikega preokreta na Balkanu.

V prihodnjem pismu se hočemo seznaniti z notranjimi idejami, ki jih ta pokret v Bolgariji nosi v sebi. A. Prepeluh.

Shodi in razne prireditve.

Sestanek zaupnikov SKS Ljubljanske okolice bo v nedeljo dne 28. t. m. ob 10. uri dopoldne pri Levu na Gosposvetski cesti v Ljubljani. Ako jih kdo ne prejel vabila, naj smatra to obvestilo za vabilo.

V Metliki bo seja celokupnega odbora okrajne organizacije Slov. Kmetске Stranke za okraj Črnomelj v nedeljo dne 28. novembra ob 9. uri dopoldne pri tov. Makarju. Radi važnosti seje prosim vse člane za gotovo udeležbo. — Predsednik.

Mala Nedelja. Malonedeljska šola priredi v nedeljo dne 5. decembra točno ob 3. uri v Društvenem domu svoj Miklavžev večer. Na sporedu je: 1. Petje (pojejo šolarji). 2. Igra »Miklavžev dar« (igrajo deca in odrasli). 3. Nastop Miklavža in obdarovanje šolske dece. — Čisti dobiček je namenjen revnim šolarjem, zato vabimo vse, da se te predstave gotovo udeležijo.

Seja okrožnega odbora v Mariboru se vrši v soboto dne 27. novembra t. l. ob 10. uri v dvorani pri Halbwidlu v Jurčičevi ulici v Mariboru. Seja je silno važna in so zato prošeni tov. odborniki, da se je brezpogojno udeležijo. Za slučaj, da bi kateri izmed članov odbora po pomoči ali iz kakršnegakoli razloga ne dobil vabila, naj ga zahteva od tov. predsednika na seji.

Strnišče pri Ptuj. V petek dne 12. t. m. se je vršil pri nas sestanek agrarnih interesentov v polnoštevilmem obisku. Udeležili so se ga tudi tov. Simonič iz Ptuja, tov. Podgoršek kot delegat Zveze agrarnih zajednic in tov. Lipovšek in Škrabar iz Maribora. Izčrpno poročilo o agrarni reformi in o potrebi in pomenu agrarnih zajednic je podal tov. Podgoršek. Po na to sledečem

razgovoru, katerega so se udeleževali vsi navzoči, se je sklenilo, da pristopijo agrarni interesenti iz Strnišča k agrarni zajednici Breg pri Ptuj in se je v to svrhu izvolilo pet zastopnikov v odbor te zajednice.

Maribor. Krajevna organizacija SKS je imela v torek dne 16. t. m. svoj letni občni zbor. Po poročilih tov. predsednika o delovanju odbora, tov. min. Kukovca o najnovejših političnih dogodkih in tov. dr. Rapotca, ki je razpravljal o zakonu o občni upravi, se je izvolil stari odbor pod predsedstvom tov. dr. Fanningerja z malimi izpremembami. Sprejetih je bilo več važnih predlogov in sklep, da se zopet uvedejo redni tedenski debatni večeri.

Brežice. V sredo 17. t. m. smo imeli sestanek Slov. kmet. stranke v Brežicah. Na sestanku smo razmotrili politični in gospodarski položaj našega okraja ter konstatirali, da je bil okraj po povodnji silno prizadet. Tega okrajno davčno oblastvo v Celju ne upošteva, ampak postopa pri predpisovanju davkov in pri izterjavanju tako strogo, da bo okraj popolnoma uničen. Ne poznamo do sedaj slučaja, da bi se v tem času rubilo za davke, predpisane v prvi in drugi polovici 1926. Ne upiramo se plačilu davkov in tega tudi popreje nikoli storili nismo, a letos nimamo in kdor nima, dati ne more. Pridite, da vidite naš položaj, pa boste drugače postopali, najboljši posestniki že sedaj kupujejo krompir za prehrano, zrastle ni absolutno nič, vse je voda vzela — odkod naj denar vzamemo za davke? Dober urad mora poznati krajevne razmere; dvomimo, če razmere pozna tudi okrajno davčno oblastvo v Celju. Kar se tiče vin-

Enrilo

Splošno priljubljen
kavni nadomestek
okusen i cenen.

Dobiva se v vseh
dobro asortiranih
kolonijalnih trgovinah.

skega zakona, smo puristi, to se pravi, prodaja naj se le čisto in pristno vino, vsako pančanje naj se strogo prepove. Skrbi nas tudi valutno vprašanje. Uvede naj se zlata valuta, ker samo ta bo rešila zadolženega kmeta od gotove propasti. Načeli smo še dosti vprašanj lokalnega pomena in te stvari poslali tov. min. Pucelju, da se zanje zavzame. Občni zbor okrajne organizacije pa se bo vršil pred božičem.

Dopisi.

Št. Pavel pri Preboldu. V nedeljo 21. t. m. se je vršil v Vedenikovi gostilni shod »Samostojne demokratske stranke«. Poročal je bivši narodni socialista g. Žabkar iz Celja. Udeležili so se shoda domači učitelj g. Povh, g. Roš, učitelj v Celju, ag. iz Št. Petra v Sav. dolini in dva gospoda iz tukajšnje tovarne, torej z govornikom vred 6 demokratov (niti eden domačin). Poleg teh je bilo navzočih 6 naših pristašev, 6 nar. socialistov, 3 ne-

pristranski in 3 popotniki. Skupaj 25 oseb. Govornik je na dolgo vezal otrobe o neplodni Radičevi politiki, o poslanskih dnevnicah, o tajnih fondih in o drugih vsemogočih stvareh. Žalostno je dopovedoval, kako brezsrčno so radikali odpravili demokrate od vladne mize ter se zvezali z Radičem, ki je svoj čas lomil kraljevo žezlo itd. Pozabil pa je povedati, oziroma je previdno zamolčal, kaj so že stori-li za naše ljudstvo demokrati. Sipa tako vemo vsi — da nič! Demokratski govorniki bi bolje stori-li, če bi raje ostajali doma.

Zdole. V četrtek dne 18. t. m. je za večno zatisnil oči v visoki starosti 81 let Janez Šoba, oče predsednika naše krajevne organizacije Alojzija Šoba. Pokojni je bil eden onih vrlih tovarišev, ki je globoko prožet s kmetjsko mislijo izvrševal vse strankine dolžnosti do zadnjega. Vsako leto je prišel na kmetjski praznik na Bled in na Krško polje. Svojo družino je vzgojil v strogo kmetjskem duhu. Naj mu bo zemljica lahka. Ostali družini naše globoko sožalje.

Razne politične vesti.

Boj za ljubljansko Mestno hranilnico. Glavno besedo pri upravi ljubljanske Mestne hranilnice ima pravzaprav ljubljanski občinski svet. Ker pa je občinski svet v Ljubljani že dve leti razpuščen, je upravljal Mestno hranilnico gerent, kateremu je bil prideljen sosvet — seveda samih samostojnih demokratov. Odkar pa je padlo samostojno - demokratsko gerentstvo v ljubljanski občini, je bilo naravno, da mu sledi tudi samostojno - demokratska uprava Mestne hranilnice in res je imenoval pretekli mesec minister za trgovino dr. Krajač (radičevce) nov sosvet, v katerem so zastopane vse stranke. Novi sosvet pa samostojnim demokratom nikakor ni všeč, kar prav radi verjamemo, ni pa všeč tudi nekim »radikalom« iz Ljubljane, in sicer tistim »radikalom«, ki v resnici niso nič drugega kakor navadna priprava na dr. Žerjavovem vozičku. Ker namreč danes samostojni demokrati v Beogradu ne pomenijo nič, se poslužujejo nekih svojih pristašev v Ljubljani, ki so jih poslali v radikalno stranko kot svoje zaupnike, da delajo pri radikalnih zgago v korist samostojnim demokratom. To razmerje bomo pa v Beogradu temeljito pojasnili, in pritožbe proti ukrepom vlade, pisane in podpisane od nekkih ljubljanskih »radikalov« na povelje in v interesu žerjavovcev, bodo toliko vredne, kakor če bi jih pisal in podpisal sam dr. Žerjav.

Hudo bo, hudo! Iz »Jutra« dne 20. t. m.: »Sigurno pa je, da bodo Ljubljančani, kedar pridejo zopet do besede, i radičevce i radikale premikastili, da bo veselje.« — Mi pa pravimo: »Sigurno pa je, da bodo Ljubljančani, kedar pridejo zopet do besede, i radikale i radičevce prav radi v Beogradu prosili za državno pomoč!« O »Jutrovih« grož-

njah velja pregovor: Uši kašljajo, pa nimajo kaj pljuvati.

Trda gre za denar samostojnim demokratom, jako trda. Doslej še niso nikoli pobirali prostovoljnih darov za svojo stranko, že celo pa ne za svoje časopise. Dne 5. decembra pa prirejajo »strankin dan«, ker upajo, da jim bo Miklavž morebiti vendar prinesel kaj dinarjev v prazno blagajno. Naše pristaše in somišljenike zlasti na deželi opozarjamo, naj se ne dajo 5. decembra pregovoriti od prav nikogar, da bi mu darovali le 1 krajcar, kajti ta denar se ne zbira v »napredne« namene, kakor se bodo gotovo nabirali izgovarjali, ampak je namenjen za Žerjavovo stranko. Ta stranka naj se pa obrne na bankirje, če se hoče in če ji bodo ti še kaj dali, ali pa naj pogine! Slovenski kmetje naj skrbje raje za svoje liste in naj naročajo in širijo »Kmetjski list«!

Sprava med Pašičem in njegovimi nasprotniki. Kakor se naši bralci gotovo še spominjajo, je bil vtis raznih zaslišavanj v anketnem odboru o aferah Pašičevega sina Radeta naravnost porazen. Posebno hudo je bilo, kar je izpovedala vdova ravnateljica Slavenske banke Milina. Ta izpoved je bila tako huda, da so začeli Pašičevi prijatelji takoj na to misliti, kako bi se dale vse te stvari na kakšen lepši način poravnati. Po dolgih pogajanjih je med pristaši Pašiča, ki sam na tistih aferah direktno ni prizadet, in pa med pristaši sedanjega predsednika vlade Uzunovića prišlo do pomirjenja, in sicer tako, da bo Pašiču omogočen časten umik iz političnega življenja.

Mogočni gospodje so naši samostojni demokrati in prav nič ne ostajajo za njimi eseslarji. Doma v Sloveniji se repenčijo in šopirijo,

kakor da so samo oni na svetu in se norčujejo na svojih shodih in shodkih iz radičevcev, zlasti še iz Stjepana Radića, kakor da Radić sploh nič ne pomeni, da je največji bedak itd. Drugačni pa so ti mogočni gospodje, če jim gre za nohte. Kedar kaj rabijo, zlasti kakšno pomoč v Beogradu, takrat prilezejo kar po štirih v Beograd in silno sladko in ponižno pritiskajo kljuko pri — radičevcih, pri tistih radičevcih, ki jim doma »nič ne pomenijo.« Če bi zlasti ministra Pucelj in dr. Krajač objavila imena raznih ljudi iz Slovenije, ki se obračajo nanja za kakšno pomoč, to bi Slovenija debelo gledala! Še bolj debelo pa bi gledala Slovenija, če bi minister Pucelj objavil le desetino prošenj, ki jih prejema vsak dan iz Slovenije! Zato bi bilo našim demokratom in eseslarjem za priporočati, naj bodo tudi v Sloveniji tako krotki in ponižni kakor so tam doli. Slovenski kmetje pa naj iz tega izpredvidijo, da v Beogradu niti naši demokratarki niti eseslarji ne pomenijo prav nič in tudi nikdar več nič pomenili ne bodo! Če dr. Žerjav niti svojih gerentov na ljubljanskem magistratu ni mogel rešiti, potem se pač vidi, koliko bije ura za demokratke. Zato tudi ni čudno, če pojdejo demokrati 5. decembra po celi deželi prosit v bogajme! Kdor prosi, navadno nič ni in nič nima.

Nepotrebna baharija. Nedeljski »Slovenec« se je strahovito razkoračil nad Radičem, ker je le-ta zapisal v svojem »Domu«, da je vstop SLS v vlado zaradi nespretnosti g. dr. Korošca nemogoč. »Slovenec« pravi, da dr. Korošec Radića prav nič ne potrebuje, pač pa je dr. Korošec potreben Radiću! Dalje pravi, da gre SLS lahko v vlado brez Radičevega dovoljenja. — Mi si pa dovoljujemo skromno pripombo: Če gre dr. Korošec res tako lahko v vlado, kakor piše »Slovenec«, zakaj torej ne gre?! — Ali ni slišal v Celju burnega ploskanja svojih zaupnikov, ko je rekel, da SLS zahteva, da pridejo tudi Slovenci (t. j. eseslarji, op. ur.) v vlado? Zakaj tedaj ne gre v vlado, če je to tako lahko zanj, in zakaj ne izrabi moči svojih 20 poslancev v prosvet in korist slovenskega gospodarstva? Za dr. Korošca je neodpusten greh, če noče sodelovati v vladi, in to sedaj, ko gospodarske razmere v Sloveniji nujno zahtevajo, da se vsi slovenski poslanci kolikor mogoče uveljavijo! Ali pa se je »Slovenec« samo nekoliko — pobahal? Nekaj mora že biti!

Popuščanje. Veliko glasilo neke vplivne skupine radikalov je »Vreme«. V tem listu beremo, da je v razpravi o zakonu o centralni upravi govoril tudi poslanec dr. Hohnjec. Ko mu je med govorom enkrat »ušla« tudi beseda »avtonomija«, jo je hitro popravil in rekel »samouprava«. »Vreme« poroča, da so radikali ta popravek z velikim odobravanjem vzeli na znanje. Vstop v vlado za SLS torej le ni tako lahka stvar kakor bi to rad povedal »Slovenec« svojim bralcem.

Kako je prišlo do volitev v oblastne skupščine? Samostojni demokrati bi radi dopovedali v svojih listih ljudem, da so oni tisti, po ka-

terih zasluge so razpisane volitve v oblastne skupščine. Ta trditev pa ne drži. Niti samostojni demokrati niti eseslarji nimajo niti najmanjših zaslug pri tem. Res pa je, da naša stranka na shodu v Krškem in pozneje v Celju sprejela resolucije, ki zahtevajo razpis volitev v oblastne (pokrajinske) skupščine. Te resolucije so bile tudi predmet razprave v ministrskem svetu. To je dejstvo, ki se ne da utajiti! Srbi so se napram tej v naši resoluciji izraženi želji držali sprva nekoliko hladno, končno so pa le priznali upravičenost naše želje in so na te želje tudi pristali. Če bomo torej dobili v doglednem času vsaj trohico lastne samouprave, to ni zasluga samostojnih demokratov in še manj zasluga SLS, ampak je to zasluga naše stranke. Zgodovinska resnica je, da so žerjavovci in eseslarji prva leta po prevratu staro deželno avtonomijo košček za koščkom prodajali, mi pa smo tisti, ki se moramo sedaj boriti in se tudi borimo za to, da dobimo vsaj nekaj nazaj od tega, kar so nam eseslarji in demokrati lahkomišelnostno zapravili! O tem pa še prihodnjč kaj več!

Žepni kmetijski koledar za leto 1927 je vsem razprodajalcem in naročnikom odposlan. Vsi oni, ki so ga prejeli v razprodajo, se vljudno prosijo, da ga čimprej razpečajo in nam izkupiček takoj nakažejo po priloženi položnici, da se račun poravnajo. — Ker je preostalo le prav majhno število izvodov, opozarjamo vse, ki bi ta vzorni žepni koledar hoteli imeti, naj si ga takoj naroče, sicer jim morda ne bo več mogoče ustreči. Koledar, trdo vezan stane samo 10 Din, po pošti 1 dinar več. Razprodajalci imajo znaten popust. Zato priporočamo, da naroči eden tovariš koledar tudi za svoje sosede, ker pride koledar pri skupni naročitvi mnogo ceneje. Za vse pa naj velja geslo: Točna postrežba, točno plačilo! Naroča se pri: Kmetijski tiskovni zadrugi v Ljubljani, Poljanski nasip 8/I.

Poziv pristašem in zaupnikom Slovenske kmetjske stranke.

Ker nameravamo začeti z nabiranjem novih naročnikov »Kmetjske mu listu« že v mesecu decembru, pozivamo vse pristaše in zaupnike, posebno pa one, ki so se doslej izkazali in pri nabiranju sodelovali, da javijo svoje naslove na upravo lista s pripombo, da so pripravljene pri nabiranju novih naročnikov sodelovati. Vsakdo, ki se bo javil za sodelovanje, dobi od uprave potrebno nabiralno polo in položnice.

Cena listu bo ostala za leto 1927 stara in sicer za celo leto Din 30, pol leta Din 15.

»Gruda«, mesečnik za ljudsko prosveto, izhaja mesečno in stane na leto Din 30.— Naročajte pri upravi »Grude«, Ljubljana, Koledvorska ulica 7.

Novice in zabava.

Ameriški rojaki za naše poplavljenice. Uprava »Glas naroda« je izročila našemu Rdečemu križu 106.50 dolarjev za poplavljenice.

Rdeči križ za poplavljenice. — V zadnjih dneh je oblastni odbor Rdečega križa razdeljeval že drugič izdatne zneske poplavljenicem v srezih Logatec, Kranj in Ljubljana (okolica). Delitev so izvršile v ta namen sestavljene komisije po seznamih, izgotovljenih na podlagi uradnih ugotovitev in predlogov ter s pomočjo lokalnih činiteljev, ki so tudi prevzeli odgovornost, da je prišla podpora v roke res potrebnim poplavljenicem.

Pogajanja med Jugoslavijo in Poljsko. V Varšavi so se pričela trgovinsko-ekonomska pogajanja med jugoslovensko in poljsko delegacijo. Svrha pogajanj je čim tesnejša gospodarska zveza med obema državama. Pogajanja bodo trajala več mesecev.

Cestni okrajni odbor za sodni okraj Vel. Lašče je v nedeljo 21. t. m. izvolil za načelnika tov. Ivana Hočevarja, župana in posestnika v Vel. Laščah, za podnačelnika tov. Ign. Strnada, posestnika v Zdenski vasi. Oba sta odločna naša somišljenika. Čestitamo.

Avtomobilni promet. Poštna vožnja med stiškim kolodvorom in Žužemberkom se bo nadomestila z osebnim avtomobilom. Stična, Murljava, Krka, Zagradec, Ambrus, Žužemberk in drugi večji kraji bodo z novo zvezo znatno pridobili. V poštnem avtomobilu bo prostora za 12 ljudi.

Italijanski aeroplan v Beli Krajin. V bližini Metlike je pred tednom pristalo italijansko letalo, ki vrši zračni promet med Dunajem in

Benetkami. Po zatrdilu pilotov je letalo radi oblakov in vetra izgubilo smer ter hotelo pristati na Reki. Ker pa se je pokvaril še motor, je moralo letalo pristati na jugoslovenskem ozemlju. V letalu je bilo skupno šest oseb.

Stanje bolnikov v bolnicah Slovenije. Uradna statistika navaja, da je bilo dne 30. oktobra t. l. v vseh bolnicah Slovenije 293 bolnikov. V splošni bolnici v Ljubljani 538, v bolnici za ženske bolezni v Ljubljani 107, v bolnici za duševne bolezni na Studencu 424, ostali bolniki se razdele na druge bolnice.

Vlak ga je povozil. V predoru pri Bohinjski Beli je našel v petek železniški čuvaj truplo neznanega moškega, kateremu je vlak odtrgal glavo in nogo. Na podlagi listin, ki so jih našli pri njem, se je ugotovilo, da je ponesrečenec Martin Dobravec iz Koprivnika.

Morilec sejmarja Primožiča aretiran. V petek, 18. t. m. so pripeljali v Ljubljano morilca sejmarja Primožiča, o katerem smo javili v zadnjem listu, da so ga našli ubitega v njegovem stanovanju v Ljubljani. Morilec je 21-letni mesar Branko Pintar iz Delnic na Hrvatskem. Policija ga je izročila ljubljanskemu sodišču. Pintar je svoj umor priznal.

Strahovič umor v Medjimurju. V Medjimurju so pred dnevi odkrili grozen umor. V bližini sela Gorica so našli kmetje ob potu popolnoma razmesarjeno truplo kmetice Ane Roškar. Preiskava je dognala, da jo je morilec ubil s sekiro ter truplo nato popolnoma razkosal. Umora je osumljen tudi njen ljubimec, neki Franjo Maler, ki je brez sledu izginil.

Sam se je obsodil. V četrtek je v Št. Petru v Savinjski dolini ukradel neki hlapec svojemu gospodarju 4000 Din. Orožništvo ga je prijelo in oddalo začasno v občinske zapore v Št. Petru. V petek zjutraj so hoteli orožniki odpraviti tega tatu v Celje in so v to svrhu šli v zapore. Tam pa so našli visečega tatu, ki se je obesil na svoj usnjati pas. Sodil se je sam, pa prestrogo!

Dve smrtni nesreči. V soboto je zahtevala elektrika dve žrtvi v Mostah pri Ljubljani. Pri napeljavi Radia je padla žica na električni vod. Viseče žice se je dotaknil hlapec pri Oražmu Dominik Resnik, katerega je vrglo takoj ob tla. Ko ga je hotel rešiti sedlar Slamič, je tok tudi njega vrgel ob tla. Oba sta bila v kratkem mrtva.

V Loki pri Zidanem mostu se bo vršilo v nedeljo dne 28. t. m. po prvi božji službi kmetско-gospodarsko predavanje in razgovor v raznih gospodarskih vprašanjih. Predaval bo kmet. ref. Fr. Wernig. Vabljeni so vsi gospodarji in mladeniči, ki se zanimajo za obnovo gospodarskega dela in kmetijske podružnice, da se predavanja zanesljivo udeležé.

Ustanove za uboge onemogle obrtnike in trgovce, odnosno njihove vdove. Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani razpisuje za leto 1926 za uboge onemogle obrtnike in trgovce, odnosno njihove vdove 26 ustanov po 150 Din. Prošnje naj se pošljejo zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani do 2. decembra 1926 Priloži naj se jim od občinskega in župniškega urada potrjeno dokazilo, da je prošilec obrt ali trgovino samostojno izvrševal, da sedaj zaradi onemoglosti ne more

Tedenski koledar.

Dnevi:

- 28. novembra, nedelja: Advent Gr.
- 29. novembra, ponedeljek: Saturnin.
- 30. novembra, torek: Andrej.
- 1. decembra, sredo: Eligij.
- 2. decembra, četrtek: Bibijana.
- 3. decembra, petek: Franc Ks.
- 4. decembra, sobota: Barbara.

Sejmi:

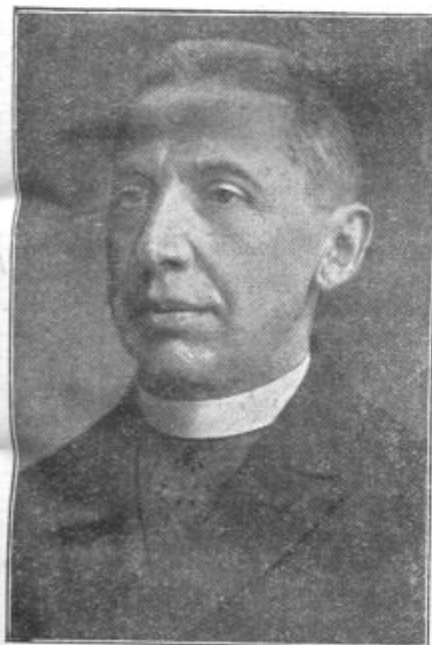
- 29. novembra: Št. Rupert.
- 30. novembra: Goče, Kočevje, Železniki, Tržič, Turjak, Vače, Sv. Andraž pri Pt., Rogatec, Celje.
- 3. decembra: Jesenice, Planina na Štaj., Konjice.
- 4. decembra: Kamna gorica, Kamnik, Polje, Šmarje.

Vrednost denarja.

Za 1 dolar	55.90 Din
Za 100 lir	235.— Din
Za 1 avstrijski šiling	8.— Din
Za 100 čeških kron	168.— Din
Za 100 fr. frankov	217.— Din
Za 100 švic. frankov	1095.— Din
Za 1 zlato marko	13.40 Din

več delati in da je ubog, oziroma da je prosilka onemogla uboga vdova bivšega samostojnega obrtnika ali trgovca.

Rudniška nesreča. Ko se je dne 3. novembra dno močvirja pod katerim se je nahajal rov železnega rudnika Barnes-Hecker v Ameriki, vdrla v rudnik, je bilo zasutih 53 rudarjev in najbrže so vsi mrtvi. Vsled velikega deževja zadnjih dni se je dno, dolgo tristo čevljev in široko 200 čevljev, vdrla ter padlo v rov, kjer so bili delavci na delu. Blato in voda je zajela rudarje v prvem in tretjem nadstropju.

Dekan Koblar.

G. dekan Anton Koblar se je rodil v Železnikih 12. junija 1854 kot sin ugledne trgovske rodbine. V ljudsko šolo je hodil doma v Že-

leznikih, kjer ga je učil znani rodoljub učitelj Levičnik. Potem ga je oče dal učiti kovaštva, češ da bo fant kaj skusil in vedel, kaj je hudo na svetu Ker pa je bil nadarjen in marljiv, so ga skrbni stariši poslali v šolo najprej v Škofjo Loko, potem pa v Kranj v gimnazijo, kjer je dovršil prvi razred. Nato je nadaljeval svoje gimnazijske študije v Ljubljani. V Alojzijevišču je bil 7 let. Odlikoval se je v vseh predmetih, zlasti mu je bil pri srcu slovenski jezik. Po dovršenih gimnazijskih študijah se je posvetil duhovniškemu poklicu in kot duhovnik je pri vsakem svojem nastopu javno budil slovensko zavednost med ljudstvom v društvih in predavanjih. Kot kaplan v Mengšu je ustanovil eno izmed prvih izobraževalnih društev. Neustrašeno je vedno zagovarjal resnico in pravico.

Leta 1896. je bil izvoljen v državni zbor. Na Dunaju se je s spretno zgovornostjo vedno potegoval za uveljavljanje slovenskega jezika pri vseh uradih je odločno nastopal za pravico našega ljudstva. Po-

sebnost se je na Dunaju zavzemal za zatiranje Slovence na Koroškem. Važno je, da je imel pogum glasovati za občno volilno pravico proti svojemu klubu. Potegoval se je takrat tudi za železnico skozi Škofjo Loko na Goriško. Baron Schwegel je uporabil ves svoj upliv, da je zmagal načrt za bohinjko železnico.

Odločno je nastopil v onih letih proti zvezi svobodomiselnih Slovencev z Nemci, češ, da je ta zveza sramotna in škodljiva za Slovence. Da bi to zvezo lažje in hitreje razbil, je ustanovil z nekaterimi rodoljubi »Slovenski list«. V tem listu je neustrašeno z nekaterimi še sedaj živečimi prijatelji ožigosal to nesrečno zvezo ter se neprestano boril proti vplivu Nemcev v vseh javnih in drugih korporacijah. Štiri leta se je boril proti tej slovensko-nemški zvezi (1886—1900), dočim se močna katoliško-narodna stranka ni hotela ganiti. Koblar je prebil led, da se je javnost pričela zavedati svojega slovenskega ponosa. Njegova zasluga je, da je mogel čez nekaj let dr. Šušteršič z dr.

Krekom v deželjnem zboru to nemško-slovensko zvezo popolnoma razbiti.

Nevenljive so Koblarjeve zasluge na kulturnem polju. Kot arhivar v muzeju se je posebno zanimal za zgodovino našega naroda: dan za dnem je obiskoval muzej, preiskoval stare listine ter ustanovil in dolgo urejeval »Izvestja muzejskega društva, od leta 1891 do leta 1908. Bil je 12 let arhivar in knjižničar v muzeju. Arhiv in knjižnico je tako uredil, da jo še danes njegovi nasledniki občudujejo. Prvi naslednik za urejevanje arhiva je bil Kustos Müllner, za knjižnico pa zgodovinar Radics. Oba sta Koblarjevo knjižnico razdejala radi tega, ker je imel za podlago slovenščino. Le ostanki Koblarjevih repertorijev so še ohranjeni. Če bi g. dekan ničesar drugega ne bi ustanovil, bile bi njegove zasluge za našo zgodovino že dovolj velike.

Preobširno bi bilo opisavati njegovo delovanje v karitativnem in socialnem oziru v Kranju. Lični »Društveni dom« je njegovo delo; isti je v ponos mestu Kranju. On je

Držite se stare navade

in uporabljajte še nadalje davno preizkušeni

Pravi Franckov kavni pridatek.

Ta pocenjuje kavo, jo krepča in ji daje dober okus.
Tudi k žitu spada neobhodno Pravi Franck.

Požar. V Babni reki pri Sv. Štefanu, okraj Šmarje pri Jelšah, je uničil požar posestniku Mihaelu Štancarju gospodarsko poslopje in z njim vred vse svinje in več lepih ter močnih vozov. Bilo je mogoče oteži samo malenkosti, ker je bilo celo poslopje trenutno v objemu plamenov. Sumi se, da je bil ogenj podtaknjen od zlobne roke.

Tatvina konja. Posestnici Francki Brezovec v Radohovi vasi je bil v noči na 19. t. m. ukraden deset let star konj rjave barve, vreden 2500 dinarjev. Tatvine sta osumljena dva tuja moška, ki sta se tedaj potikala po vasi.

Smrtno obstreljen. V nedeljo zvečer so pripeljali v ljubljansko splošno bolnico težko ranjenega Valentina Pintarja, ki je bil pri streljanju z možnarji nevarno poškodovan. Ker je Pintar v bolnici umrl, se ni moglo ugotoviti, niti odkod je pokojnik, niti koliko je star.

Z nožem v srce. V Gornji Radgoni je zabodel 14. novembra viničar Rupert Dokl iz Zagojskega z nožem v srce Janeza Terstenjaka, ki je bil na mestu mrtev.

Elektrarna v Krškem. Te dni bo Zagrebški občinski odbor odločil glede graditve elektrarne v Krškem. Koncesija je izdana, posojilo 250 milijonov dinarjev zagotovljeno. V zadnjem času se je pojavilo veliko tihotanje proti graditvi. Med tem je tudi Falska elektrarna ponudila dobavo električnega toka za zagrebški občini. Daljnovod bi zgradila Fala do Zagreba na svoje stroške. Pojavil se je tudi predlog, da

tudi ustanovil hranilnico in posojilnico ter bil dolgoletni njen predsednik.

G. dekan je znan po celem Gorenjskem kot poseben prijatelj mladine in zapuščenih sirot. Ljubezen do teh ga je navdala, da se je lotil težke naloge postaviti posebno zavetišče za te sirote. Z lastno požrtvovalnostjo in pomočjo dobrih srce je postavil in sezidal po celem okraju le predobro znano sirotišnico, kjer se okrog 50 sirot prehranja in vzgaja. Kot skrben oče teh nedolžnih otrok-sirot je izročil vodstvo redovnicam v oskrbo. Sedaj je iz tega zavoda izšlo že mnogo plemenitih značajev, ki deloma že delujejo in bodo delovali v korist našega naroda.

Za svoje prepričanje kot zaveden Slovenec je moral mnogo trpeti. Nemškutarski vohuni so za časa vojske tudi v njem gledali nacionalnega boritelja, češ da je državi nevaren, in so ga ogradili na najvišjem mestu. Zapustiti je moral svoje župljane v Kranju ter nemudoma oditi v prognanstvo v Zagreb. Tam je bil konfiniran pol le-

bi se centrala v Krškem zvezala s Falo. Naš interes je, da se prične čimpreje graditi.

Letalska nesreča. Pretekli četrtek se je pripetila na vežbališču pri Mostarju v Hercegovini težka letalska nesreča. Aeroplan, v katerem sta sedela poročnik Sloković in mehanik Josić, je padel z višine kakih 120 metrov. Sloković je bil na mestu mrtev, mehanik pa je dobil težke poškodbe.

Velik nasip zoper poplave. Novosadska občina je sklenila, da prične z zgradbo velikega nasipa zoper poplave. Nasip se bo raztezal od Novoga Sada do sela Pača ter bo ščitil velik del plodne zemlje pred poplavami. Stroški so preračunjeni na 15.000.000 Din.

Stanje posevkov v naši državi. Po podatkih ministrstva za kmetijstvo in vode je bilo stanje ozimnih posevkov v mesecu oktobru t. l. povprečno dobro. Večina poznih jesenskih pridelkov se je ta mesec spravila s polja. Trgatev vinogradnih je bila končana; pridelek je bil majhen. Letina sadja je dobra. Stanje živine je bilo povoljno in je krme dovolj. Posebnih boleznih med živino ni bilo.

Srečna kuharica. Podedovala 300 milijonov frankov. Te dni je prejela Marija Leontina Bobane, kuharica v nekem pariškem restavratu, iz Amerike vest, da ji je zapustil neki nedavno v Ameriki umrli rojak 11 milijonov dolarjev, kar znaša po današnjem kurzu okoli 300 milijonov frankov. Pravi, da ne bo več kuhala.

Lahko si je misliti, koliko je moral trpeti duševnih muk in materijelne škode, ker so njegovo gospodarstvo opravljali tuji ljudje. Avstrijska soldateska je gospodarila po travnikih, namesto, da bi travo pokosili, so pasli po njih konje, en velik travnik pa vzeli v najem za 100 kron.

V Zagrebu je g. dekan pač imel priliko se z raznimi hrvatskimi rodoljubi navduševati za našo domovino; on je sodeloval v odboru za ustanovitev sedanje države ter stavil predlog, naj se ista imenuje: Jugoslavija. Naši poslanci, med njimi dr. Šušteršič, so mu izposlovali dovoljenje, da se je smel povrtni na svoje staro mesto v Kranj. Žal, mnogi ga niso umeli pri započetem delovanju ter mu metali polena pod noge celo taki, ki so mu bili dolžni izkazovati spoštovanje in pokorščino. Toda on se za tako nasprotovanje še zmenil ni. Deloval je prej ko slej neumorno dalje za vzvišene ideje svojega poklica in dobrobit našega ljudstva. Posebno mu je pri srcu kmeti stan. Agra-rec je: zaveda se, da je dandanes

Znamenita sikstinska kapela se podira. Sikstinska kapela v Vatikanu se je jela deloma pogrezati. Ponekod so se pojavile razpoke. V 16. stoletju zgrajeni oporni stebri so se odločili od zidu. Da se ohrani stabilnost zgradbe, se zgrade novi oporni zidovi.

Preproga vredna pol milijona dolarjev. Neka bogata Američanka je podarila te dni narodnemu muzeju v Malmaisonu v Belgiji dragoceno umetniško preprogo, ki jo je stala pol milijona dolarjev. Preprogo je podaril svoječasno Napoleon saksoskemu kralju.

Inozemsko posojilo sarajevske mestne občine. Sarajevska mestna občina se pogaja z nekim inozemskim finančnim konzorcijem radi najetja posojila v znesku 100 do 200 milijonov dinarjev, ki ga bo uporabila mestna občina predvsem za kanalizacijo in ureditev cest in ulic, za zgradbo stanovanj in za asanacijo mesta.

Ognjenik Vezuv zopet bljuje. Iz Neapolja poročajo: Vezuv zopet bljuje. Že od sobote šviga iz glavnega kraterja visok plamen, vso gorro do podnožja pokriva gost dim. Med prebivalstvom je zavladala velika panika.

Čehi kupujejo naš tobak. Delegati češkoslovaške režije tobaka so te dni dospeli v Niš, da pregledajo tobak, ki je prodan Češkoslovaški.

Moderna Albanija. Predsednik albanske republike Ahmed beg Zodu bo po vzoru predsednika turške republike Kemal paše dne 28. novembra, na dan osvobojenja Al-

banije, proglasil celo vrsto reform, kakor prepoved nošenja fesov, uvedel pa nošnje klobukov, ureditev pogrebov in druge moderne reforme.

Zlata 20-dinarski novci. V državo je prispela večja množina cekinov po 20 Din, kovanih v Franciji. Vlada tega zlata ne bo dala v promet, marveč ga bo vporabila za izmenjavo z drugimi državami, posebno v kolikor bo imela poravnati račune v Avstriji.

Velika nesreča na morju. V Črnem morju je eksplodiral pred nekaj dnevi na ruskem parniku »Skandinavija« kotel. Parnik je plul proti Carigradu. Eksplozija je bila tako močna, da je vrvel zračni pritisk mnogo potnikov v morje. Po eksploziji je izbruhnil na parniku požar. Pri tem je utonilo 40 potnikov. Ostale je rešil italijanski parnik »Maria«. Kmalu nato se je parnik potopil.

Revček Andrejček. Ljudska igra v petih dejanjih. Za slovenske odre priredil Adolf Robida. Pevske točke uglasbil Marko Bajuk. 1926. V Ljubljani. Založila Jugoslovanska knjigarna. Ljudski oder. IX. zvezek. Cena za igro Din 18.—; za pevske točke Din 20.—. Ze precej časa je igra »Revček Andrejček« v knjizotržtvu naših. Povpraševanje po njej je bilo pa veliko. Zato moramo z veseljem pozdraviti to novo prireditev, zlasti ker je zelo praktična in domačim razmeram prilagodena. »Revček Andrejček« je pri nas tako udomačen, da velja že za Slovenca. Igra ima na sebi vse lastnosti, da se vsakomur priljubi in prikupi. Bogato dejanje, resni prizori, komične scene za zabavo in smeh, mlada ljubezen itd. — Oseb ima »Revček Andrejček« 20, 14 moških in 6 ženskih, vendar je igra prirejena tako, da se lahko igra z devetimi moškimi in štirimi ženskimi ulogami. Scenerija je preprosta in jo zmore lahko tudi najmanjši oder, kar je v opombah natančno razloženo.

Proslava 40 letnice grmske kmetijske šole.

V nedeljo dne 21. t. m. se je vršila proslava, ki se je začela s sv. mašo ob 8. uri zjutraj, udeleženci pa, ki so prišli z vlakom ob pol 10. uri, so se podali naravnost na pokopališče, da počaste spomin pokojnega prvega ravnatelja Riharda Dolenca. Na grob se je položil venec in šopek cvetic po dveh lepih nagovorih. Pevsko društvo pa je zapelo v srce segajočo žalostinko. Za vse to se je ob grobu zahvalil njegov sin univerzitetni profesor Metod Dolenc. — Slavnost 40-letnice se je vršila v šoli na Grmu. Med udeleženci so bili min. kmetijstva Pucelj, dvorni svetnik Šuklje, univ. profesor Rittich, kmet. svetnik Rorman, šef kmet. oddelka Sancin, srezki poglavar Svetek, ravnatelj kmet. šol v Mariboru in št. Jurju ter mnogo drugih uglednih gostov bivših učencev grmske šole. Podrobnosti iz slavlja bomo prinesli prihodnjč.

kmet največji revež, in da je moralna dolžnost vsakega skrbeti za kmeta ter mu pomagati, saj če se kmetu dobro godi, morajo biti zadovoljni vsi drugi stanovi. Prijatelju kmetov gospodu dekanu, kojega zasluge na vseh poljih je priznal naš vladar s tem, da ga je tako visoko odlikoval, želimo da bi še mnogo let tako uspešno deloval v korist našega ljudstva. Isti je pravičen napram vsem stanovom, zato je ljubljien in spoštovan tudi od meščanov.

Njegove zasluge bo slavila zgodovina. I. P.

**ŽEPNI
KMETIJSKI KOLEDAR
za leto 1927**
trdo vezan
stane . . . Din 10.—
po pošti . . . Din 11.—
Razprodajalci primeren popust.

Narodni gospodar.

Gradimo hišo pri temelju!

Dovoljeno naj mi bo, da opozorim na napako, katero zagrešijo pri nas mnogi strokovnjaki, gospodarske organizacije in okraji v njihovi preveliki gorečnosti in v stremljenju, da se gospodarska kulturna stopnja kakega okraja čimprej dvigne. Napaka obstoji v tem, da gradimo pri slemenu, mesto pri temelju. Uvažamo in uvajamo boljše ter občutljivejša plemena in nove načine obdelovanja zemlje ter vpejavamo specialne kulture in sadeže — ne vprašamo se pa mnogokrat, če so pogoji za vse te boljše stvari podani, če smo ustvarili tudi že vse pogoje za umestno in dobičkanosno izrabljanje teh izboljševanj. Med te pogoje štejem v prvi vrsti pravilno gospodarstvo z redilnimi snovmi oziroma z hlevskim gnojem in gnojnico.

Materijalne izgube, ki jih utрпи naše kmetijstvo in naše narodno gospodarstvo vsled nepravilnega ravnanja s hlevskim gnojem in gnojnico, so velikanske. Pri navadnem, krajevno običajnem ravnanju s hlevskim gnojem se poizgubi ena tretjina do ena polovica najdragocenejše redilne snovi — dušika; v gnojnici pa sega izguba celo do dveh tretjin vseh dušičnatih spojin. Prof. Winkler navaja, da se je na podlagi točnih preizkusov in računov ugotovilo, da znaša vrednost dušika, ki se izgubi v gnoju in gnojnici, dobljeni od ene krave v teku dvesto dni, približno 36 zlatih kron. Izguba vseh redilnih snovi v tem primeru pa znaša celo 50 zlatih kron. Radi tega se je v Švici v posameznih kantonalnih uvedla naravnost kazen za vsako malomarno postopanje z gnojnico in planšarski nadzornik Pacher je leta 1919 predložil deželnemu zboru posebno zakonsko osnovo, ki naj bi pod pretnjo primerne denarne kazni prisilila kmetovalce k pravilnemu ravnanju s hlevskim gnojem. Do oživotvorjenja tega zakona menda ni prišlo, pač pa so se kmetijsko ministrstvo in posamezne deželne korporacije v Avstriji prizadevale, da rešijo osnovno vprašanje pospeševanja in ustvarijo temeljne pogoje dobičkanosnega kmetijstva — to

je, da pospešujejo z vsemi sredstvi gradnjo vzornih gnojišč in gnojničnih jam ter nudijo v to svrhu pod gotovimi pogoji tudi denarne podpore do 20 in 25% vseh stroškov.

Tudi naloga naših gospodarskih organizacij mora biti, da v prvi vrsti s poukom in s podporami delujejo na tem, da se v okraju zgradijo primerna gnojišča in gnojnične jame in da se na ta način odvrnejo velikanske izgube, ki jih utрпи naše narodno premoženje.

Pravilno ravnanje s hlevskim gnojem in gnojnico se je poudarjalo že nešteto krat, vendar je potrebno, da vedno zopet in zopet naglašamo potrebo pravilnega postopanja z domačim gnojem in tozadevno potrebno ureditev gnojišč.

Naj navedem na kratko še najvažnejše smernice, ki jih je uvaževati pri ravnanju z gnojem in gnojnico in pri napravi gnojišč:

1. Novejše izkušnje so pokazale, da so izgube na redilnih snoveh najmanjše, ako se trdo blato in gnojnica takoj ločita in se shranjujeta povsem ločeno. V tem slučaju se izguba dušika zmanjša na 15 do 20 odstotkov. Predpogoj navedenega postopanja pa so moderni hlevi, predvsem kratke staje z jarki za blato in s posebnimi jarki za scalnica. V slučaju, da se blato in scalnica mešata, se vsled neugodnih razkrajanj in delovanja glivic poizgubi do 50 in 60 odstotkov dušika.

Dober hlevski gnoj dobimo in so izgube na redilnih snoveh manjše — kljub temu, da se blato in scalnica zmešata — edino v tem slučaju, ako se uporabljajo takozvane globoke staje, na katerih se gnoj od živine sprosti stlači in na katerih leži po več mesecev v hlevu. Vendar pa taki hlevi za živino v splošnem iz zdravstvenih razlogov niso priporočljivi.

2. Gnojišča je zgraditi najmanj štiri metre oddaljeno od hleva in sicer na severni ali na severovzhodni strani. Gnoj je zlagati vsakokrat na visoko in je sproti pokriti z zemljo ter vsled tega ni neobhodno potrebna zaščita pred solncem potom dreves itd.

3. Gnojišče je napraviti po možnosti plitko in je zid, ki obdaja gnoj, graditi le do 20 cm visoko,

da se le ta zaščiti pred vodo, ki bi morebiti dotekala.

4. Gnojnično jamo je napraviti čim globljo, do 2 in 3 m, da se površina zmanjša čimbolj in da se omeji izhlapevanje. Jama mora imeti močan strop oz. obok, katelega je od zunaj pokriti z zemljo.

5. Priporočljivo je gnojnično jamo napraviti na posebnem prostoru in ne pod gnojiščem, vendar se je ugotovilo, da ima ta uredba sledeče nedostatke: a) dokler strop gnojnične jame ni povsem zakrit s hlevskim gnojem, so izgube vsled izhlapevanja zelo velike;

b) gnojnica se od zgoraj ležečega gnoja prepoji z glivicami, ki povzročajo mnogo neugodnih razkrajanj ter vsled tega izgube redilnih snovi.

6. Gnojišče mora biti od vseh strani lahko dostopno in ne bi smelo biti širše od 4 m. V tem slučaju tudi ni treba voziti na gnojišče z vozom, ki lahko napravi v tleh kvarne in propustne razpoke.

7. Pravilno ravnanje z gnojem in gnojnico je mogoče le na primernih gnojiščih in v gnojničnih jamah, ki se vsekakor dobro izplačajo, ako pomislimo, da se s pravilnim postopanjem od enega odraslega goveda dobljenega gnoja odvrne izguba od približno 40 do 50 zlatih kron v letu. Razun tega se pri primernem gospodarstvu z domačim gnojem in gnojnico izredno zmanjša potreba drage nabave umetnih gnojih.

Gradnja primernih, vzornih gnojišč in gnojničnih jam je torej iz navedenih razlogov velike in temeljne gospodarske važnosti ter je vsa tozadevna podrobna navodila in eventualne načrte dobiti pri vsakem pristojnem srezkem ozir. okrajnem kmetijskem referentu.

Fr. Wernig, kmet. ref., Laško.

Kmetovalcem okraja Laško. Sporočim tem potom kmetovalcem laškega okraja, da se nahajam sedaj stalno kot kmetijski referent pri srezkem poglavarju v Laškem. Kot bivši strokovni učitelj oziroma profesor kmetijske šole v Mariboru in kot kmetijski referent okrajev Slovenjgradec, Prevalje in Gornji grad imam izdatnejšo prakso in izkušnje v raznih kmetijskih gospodarskih panogah ter obveščam kmetovalce laškega okraja, da dajem ra-

devolje in brezplačno pojasnila v raznih vprašanih živinoreje, poljedelstva in sadjarstva in da bom od sedaj naprej priredil — v kolikor bodo dopuščala sredstva — več poučnih in informativnih potovanj ter predavanj v okraju. — Fr. Wernig, kmet. ref., Laško.

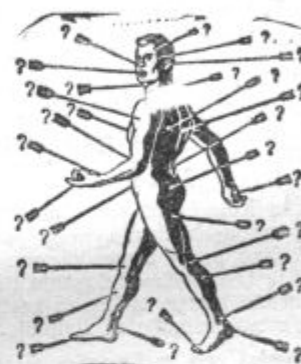
ZA SMEH.

Čudno vprašanje.

A.: »Hišo, v kateri sem doslej stanoval, so podrli.«

B.: »Tako: To ste se pa gotovo morali preseliti.«

ČLOVEK BREZ SNA

je obžalovanja vreden. Vsakdanje negovanje celega telesa s Fellerjevim blagodišcem »Elsaflujd« poveča odpornost, prinese trdno spanje, varuje zdravje in s tem vzbuja samozaupavanje in življenjsko radost. — Fellerjev Elsaflujd je ono bolečino olajšujoče domače sredstvo in kosmetikum, katero se že naši očetje in dedje najraje uporabljali odzunaj in znotraj pri vsakovrstnih bolečinah. — Za zunaj in znotraj močnejši in izdatnejši kot francosko žganje.

Zahtevajte za poizkus v lekarnah in odgovarjajočih prodajalnah izrečno »Fellerjev« pravi Elsaflujd v poizkusnih stekleničah po 6 Din, v dvojnatih stekleničah po 9 Din ali v dvojnatih specialnih stekleničah po 26 Din. Po pošti pride tem cenejše, čim več se naroči naenkrat, z zavojnico in poštino vred stane: 9 poizkusnih ali 6 dvojnatih ali 2 specialni steklenici . . . 61 Din 27 poizkusnih ali 18 dvojnatih ali 6 specialnih steklenic . . . 133 Din 54 poizkusnih ali 36 dvojnatih ali 12 specialnih steklenic . . . 250 Din

Naročila naslovite razločno takole:
Eugen V. Feller,
lekarna v Stubici Donji, Elsatrg
344, Hrvatska.

CELJSKA POSOJILNICA D.

Stanje hranilnih vlog nad
Din 50.000.000.—.

V lastni palači Narodni dom.

Stanje glavnice in rezerve
Din 4.000.000.—.

Sprejema hranilne vloge na hranilne

knjižice in tekoči račun ter jih izplačuje točno in nudi za iste najboljše obrestovanje in največjo varnost. Izvršuje vse denarne, kreditne in posojilne posle. Kupuje in prodaja devize in valute.

PODRUŽNICA V ŠOŠTANJU NA GLAVNEM TRGU.

Bolni čitajte!

Kolikor dni ima leto, mimo tolikih postaj mora živčno bolni človek, ker slabi, izčrpani živci zagrenijo življenje in povzročijo mnogo trpljenja. Zbadajoče, stezajoče bolečine, vrtoglavost, čutenje strahu, glavobol, šumenje v ušesih, trepanje oči, nepravilno prebavljanje, pomanjkljivost spanja, potenje, trganje v mišicah, nesposobnost za delo, kakor tudi ostale neugodne pojave so posledice slabih in bolnih živcev.

Kako se rešimo tega zla?

S pravim Kola-Lecithin-om, mnogo vitamina vsebujoča hrana, ki je postala za človeštvo pravi izvor dobrote. Ono pospešuje izvanredno delovanje telesa, krepi hrbtni mozeg, mišice in kosti ter daje moč in voljo za življenje.

V borbi za zdrave živce

učini pristni Kola-Lecithin večkrat čudo, vodi tozadavne hranilne snovi do skrajnih delov, kjer se proizvajajo kri, oživilja in vzbuja in vzdržuje mladost in svežost. Vi se morate sami prepričati, da Vam neresničnega ne obetam, ker pošljem vsakemu, ki mi piše, popolnoma brezplačno in franco malo škatlico Kola-Lecithin-a in knjigo zdravnika z mnogostransko preizkušnjo, kateri se je sam boril proti tej bolezni. Pišite mi razločno Vaš naslov, jaz Vam takoj pošljem obljubljeni popolnoma brezplačno.

E. Pasternack,

Berlin S. O., Michaelkirchplatz
13, Abteilung 180.

RESTAVRACIJA Pod Skalco

Ljubljana, Mestni trg 11

toči vedno sveže pivo, pristna domača črna in bela vina ter postreza z fino kuhinjo.

Za obilen poset se p. n. občinstvu toplo priporoča

Josip Uran.

Zoper slabokrvnost, slabo prebavo in oslabeledost vsake vrste rabite

HOČEVARJEVO AROMATIČNO ŽELEZNATO TINKTURO

Najboljše in najcenejše okrepilo od duševnega in telesnega dela izmučenim. 1/2 l steklenica 20 Din. Ker je porabiti za uspešno zdravljenje 3 steklenice po vrsti in radi cenejše poštnine, razpošiljam v zabojih po 3, 6, 8 in 12 steklenic. Izdeluje in razpošilja samo LEKARNA MR. STANKO HOČEVAR, VRHNIKA. — V zalogi vsa druga zdravila!

Izšla je

BLASNIKOVA

VELIKA PRATIKA

za navadno leto 1927,

ki ima 365 dni.

»VELIKA PRATIKA« je najstarejši slovenski kmetijski koledar, koji je bil že od naših pradedov najbolj vpoštevan in je še danes najbolj obražtan.

Letočinja obširna izdaja se odlikuje po bogati vsebini in slikah. Opozarjamo na davčne spise, koje mora vsak čitati, da bo vedel, kaj smo plačevali nekdanj, kaj in koliko mora plačevati danes slasti Slovenija.

Dobi se v vseh trgovinah po Sloveniji in stane 5 dinarjev. Kjer bi je ne bilo dobiti, naj se naroči po dopisnici pri

**J. BLASNIKA NASLEDNIH
tiskarna in litografični zavod
Ljubljana, Breg št. 12.**

Z vedrim in veselim licem pričenja vsako pranje pri katerem se uporablja milo „Gazela“

Brez truda, hitro in temeljito učinkuje to priznano milo. Vsak tisoči kos pa vrhučega

vsebuje pravi zlatnik.

Našli ga boste tudi VI, ako boste kupovali le to našo res pravo gospodinjisko milo.

Pri Češniku

Ljubljana, Lingarjeva ulica

je
najbolji
nakup

dobrega jesenskega in zimskega blaga za ženske in moške obleke, za plašče velur, pliš, žamet. Zimske rute ogrinjalke, pletene kocke, žemilaste, svilnate, žametaste volnene rute in šerpe.

PERJE! za tuhne in blazine. Samo češko in angleško blago.

ČREVA

vsakovrstna, po najugodnejši ceni, kakor vsako leto vedno v zalogi. — Kupim tudi surovi in stopljeni loj in ga plačam po najvišji dnevni ceni. JOS. BERGMAN, Ljubljana, Poljanska c. 85.

Deteljno seme

kupujemo po najvišji cen. — Sever & Komp., Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 5 (poleg Elgovca) ali pa Wolfova ulica št. 12.

J. STJEPUŠIN, Sisak

prigoroča najboljša tamburice, glasbila, strune, partituro, šole in ostale potrebščine za vsa glasbila. Odklikovan na pariški razstavi

Nudimo živinsko sol

v vrečah po 50 kg
à Din 250.-
100 Kg franko
naše skladišče.

„EKONOM“
osrednja gospodarska zadruga
LJUBLJANA
Kolodvorska ulica št. 7.

Dežni plašč

iz močne angleške gumirane tkanine Din 215.—, double 350.—, impregniran covercoat Din 500.—, fantovska pelerina Din 90.—, moška pelerina iz nepromočljivega tirolskega lodna Din 380.—, usnjata suknja Din 950.—, fantovske in moške obleke lastnega izdelka prodaja najceneje in v najboljši kakovosti industrija konfekcije R. STERMECKI, CELJE št. 63. Pišite takoj po ilustrirani cenik z voščeno predmeti. — Železniška vožnja se nakupu primerno povrne.

Trgovel engro cene.

KJE SE NAJOLJŠE KUPI, JE BREZ DVOMA ZNANO.

Glede dobre kakovosti blaga in res nizkih cen pri

IGN. ŽARGI, LJUBLJANA SV. PETRA CESTA

Priporoča cenjenim odemalcem veliko izbiro nogavic, rokavic, raznih površnih jopic ter razno moško in damsko perilo, samovzence itd. — Velika izbira potrebščin za krojače in šivilje.

V materialu in izdelavi neprekosljivi živalni stroji

KÖHLER

dobivajo se po brezkonkurenčnih cenah edino le z 10-letnim jamstvom pri tvrdki

Iv. Auerhammer
Ljubljana, Kolodvorska ul. 3
katere ima ta tvrdka vedno v najmo-
dernejših opremah za rodbine, šivilje,
krojače in čevljarje na zalogi.
Prodaja tudi na obroke.